

HOT ISSUE

สิงหาคม 2566

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตาวนโหลตเอกสารใต้ที่
<http://www.parliament.go.th/library>

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

พิชิตธรรม กิติคุณ

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ในทุกบริบทของภาครัฐและภาคเอกชนมักมีความเกี่ยวข้องกับการครอบครองข้อมูล เพื่อใช้ฐานข้อมูลเหล่านั้นในการสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ส่วนรวม แต่หากข้อมูลเหล่านั้นรวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ก็มักจะเกิดประเด็นการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยง่ายและเป็นวงกว้าง ไม่ว่าจะโดยการกระทำของภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประมวลผล หรือเปิดเผย หรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะในด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย สิทธิเสรีภาพ หรือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่เจ้าของข้อมูล

บทความเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนี้ เป็นการกล่าวถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าเริ่มมีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวตั้งแต่เมื่อใด และมีสาระสำคัญอย่างไร รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในปัจจุบัน โดยกล่าวถึงภาพรวมของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันประกอบไปด้วย ผู้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การร้องเรียนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และความรับผิดชอบทางแพ่ง โทษอาญา รวมถึงโทษทางปกครอง เพื่อเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อไป

ข้อมูลส่วนบุคคลคืออะไร

ข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ (พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, น. 54) โดยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) เช่น ชื่อ-นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล (e-mail) หรือข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น

2) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) เป็นข้อมูลที่จะต้องให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล เช่น ข้อมูลที่บอกชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ เป็นต้น

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ตารางที่ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	มาตรา
1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	มาตรา 44 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม	มาตรา 47 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	มาตรา
	<p>ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว</p> <p>การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ</p>

ที่มา: ข้อมูลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534, น. 17; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538, น. 10; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, น. 7-8; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, น. 9-10; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, น. 9.

เห็นได้ว่า ภาพรวมของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนั้น มีการบัญญัติไว้ในลักษณะที่เป็นหลักการให้มีการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลมาโดยตลอด ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- 1) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ สิทธิความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- 2) การกระทำอันเป็นการละเมิด หรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีอำนาจตามกฎหมาย
- 3) การจะนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ จะกระทำต่อเมื่ออาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น (วิริยะ รามสมภพ, ม.ป.ป., น. 48)

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีที่มาเนื่องจากในปัจจุบันมีการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการล่วงละเมิดดังกล่าว ทำได้โดยง่าย สะดวก

และรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น จึงได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก และมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป ทั้งนี้ สามารถสรุปภาพรวมของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้ดังนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 ฝ่าย ดังนี้

1) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นบ่งชี้ไปถึงไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) ซึ่งเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

3) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor) ซึ่งเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

2. หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย 2 หลักการสำคัญ ดังนี้

1) หลักความยินยอม หลักความยินยอมถือเป็นหลักการสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) การขอความยินยอม ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น และการขอความยินยอมต้องทำโดยชัดแจ้ง เป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

(2) การถอนความยินยอม เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมเมื่อใดก็ได้ แต่การถอนความยินยอมต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมไปแล้วโดยชอบ

2) หลักการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

(1.1) แจ้งรายละเอียดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

(1.2) ไม่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(1.3) ไม่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง

(1.4) ไม่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใด ซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(2) การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) ไม่ใช่หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(2.2) ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศที่ประเทศปลายทางหรือองค์การระหว่างประเทศที่รับข้อมูลส่วนบุคคลมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ

3. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ต้องการคุ้มครองให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล และสามารถควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองที่อยู่ในความควบคุมของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิ ดังนี้

- 1) สิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม
- 2) มีสิทธิขอรับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้
- 3) สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเมื่อใดก็ได้
- 4) สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้
- 5) สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้

4. การร้องเรียนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

- 1) กรณีเรื่องร้องเรียนไม่มีมูล คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญจะมีคำสั่งยุติเรื่อง
- 2) กรณีเรื่องร้องเรียนอาจไกล่เกลี่ยได้และคู่กรณีประสงค์จะให้ไกล่เกลี่ย คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญจะดำเนินการไกล่เกลี่ย
- 3) กรณีเรื่องร้องเรียนไม่อาจไกล่เกลี่ยได้หรือไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญมีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติหรือดำเนินการแก้ไขการกระทำของตนให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

(2) สั่งห้ามผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือให้กระทำการใดเพื่อระงับความเสียหายภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลเสมอ

5. ความรับผิดทางแพ่ง โทษอาญา และโทษทางปกครอง

เมื่อเกิดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ ย่อมมีความผิดและรับโทษทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง แล้วแต่กรณี ดังนี้

ตารางที่ 2 การกำหนดความรับผิดทางแพ่ง โทษทางอาญา และโทษทางปกครอง ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ความรับผิดทางแพ่ง	โทษทางอาญา	โทษทางปกครอง
<p>1. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล พิสูจน์ได้ว่า</p> <p>(1) ความเสียหายเกิดจากเหตุสุดวิสัย</p> <p>(2) ความเสียหายเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล</p> <p>(3) ความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย</p> <p>2. ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาล</p>	<p>1. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้หรือเปิดเผย ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>2. ผู้ที่รู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และนำไปเปิดเผยแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การเปิดเผยตามหน้าที่</p> <p>(2) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี</p> <p>(3) การเปิดเผยแก่หน่วยงาน</p>	<p>1. การพิจารณาออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองต้องคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด ขนาดกิจการของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หรือพฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบกัน</p> <p>2. การกระทำความผิดที่เป็น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด จะมีโทษทางปกครอง เช่น</p> <p>ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 500,000 บาท</p> <p>ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่แจ้งผลกระทบจากการถอนความยินยอมให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 1,000,000 บาท</p> <p>ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ขอความยินยอมโดยการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของ</p>

ความรับผิดทางแพ่ง	โทษทางอาญา	โทษทางปกครอง
<p>กำหนด แต่ไม่เกิน 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลหรือการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลหรือการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย เป็นต้น</p> <p>3. สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จะขาดอายุความเมื่อพ้น 3 ปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องรับผิด หรือเมื่อพ้น 10 ปีนับแต่วันที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล</p>	<p>ของรัฐในประเทศหรือต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย</p> <p>(4) การเปิดเผยที่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือเฉพาะครั้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล</p> <p>(5) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ</p> <p>3. ถ้านิติบุคคลกระทำความผิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล หรือบุคคลที่มีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่ทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลกระทำความผิดผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ</p>	<p>ข้อมูลส่วนบุคคล เข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 3,000,000 บาท</p> <p>ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมไม่กระทำภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับทางปกครองสูงสุดไม่เกิน 5,000,000 บาท</p>

ที่มา: สรุปรจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562, น. 88-92.

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ประเทศไทยมีหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับรวมถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งนอกจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มีบทบัญญัติในการวางหลักการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยแล้ว ปัจจุบันประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ใช้บังคับแล้วเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีข้อมูลอยู่ในความครอบครองทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นการทั่วไป ไม่เจาะจงเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้รับการคุ้มครองได้จริง อันจะเป็นผลดีต่อประโยชน์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและต่อการยอมรับในระดับสากล และยังสร้างมาตรฐานของบุคคลหรือนิติบุคคลในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดหรือองค์กรใดไม่ปฏิบัติตามย่อมมีบทลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามนั้น มีทั้งโทษทางแพ่ง โทษทางอาญา และโทษทางปกครองด้วย นับว่าเป็นกฎหมายที่ประชาชนทุกคนควรทราบและตระหนักรู้ถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง

อนึ่ง การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายภาคส่วน ทั้งการสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้รับการเก็บรักษาใช้ และเผยแพร่อย่างปลอดภัยและเหมาะสมในภาคประชาชน การเพิ่มความเชื่อมั่นในมาตรฐานการจัดเก็บใช้ หรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งช่วยเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสในการทำธุรกิจที่มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลร่วมกับต่างประเทศในภาคธุรกิจ และการมีมาตรการกำกับดูแลรวมถึงเครื่องมือกำกับการดำเนินงานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความทัดเทียมนานาอารยประเทศในด้านกฎหมายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาครัฐ ซึ่งการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความชัดเจนนั้น แสดงให้เห็นถึงการมีธรรมาภิบาลในการด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกิดประโยชน์มากที่สุด เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลควรศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อให้เข้าใจถึงศัพท์บัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และควรแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการฝึกอบรมหรือเข้าฟังการสัมมนาที่องค์กรต่าง ๆ จัดขึ้น เพื่อทำความเข้าใจในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 รวมทั้งควรรับรู้ถึงสิทธิของตนเองที่สามารถใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย ตลอดจนควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนเมื่อต้องให้ความยินยอมกับหน่วยงานที่จำเป็นต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลว่าควรยินยอมหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในภายหลัง และหน่วยงานของรัฐควรจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพราะหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเข้าใจและทราบถึงแก่นของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ย่อมสามารถร่วมกันปฏิบัติตามแนวทางได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดช่องว่างที่จะเกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้ รวมทั้งสามารถบริการประชาชนให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามบทบัญญัติดังกล่าว และตามพันธกิจและหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต่อไป

บรรณานุกรม

- นพดล นิ่มหนู. (พฤษภาคม-มิถุนายน 2564). หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล : ศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. [บทคัดย่อ]. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 41(3), 46-67.
- “พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562” (27 พฤษภาคม 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 136 ตอนที่ 69 ก. น. 52-95.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534” (9 ธันวาคม 2534). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 108 ตอนที่ 216, น. 1-80.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538” (10 กุมภาพันธ์ 2538). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 112 ตอนที่ 7 ก, น. 1-71.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” (11 ตุลาคม 2540). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก, น. 1-99.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (24 สิงหาคม 2550). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, น. 1-127.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 1-90.
- วิริยะ งามสมภพ. (ม.ป.ป.). ความสัมพันธ์เชิงวิเคราะห์ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. กับ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. สืบค้น 20 มิถุนายน 2566 จาก <https://www.opm.go.th/opmportal/multimedia/panidapa/File/Academic%20work/20190325092249-ver.2.pdf>